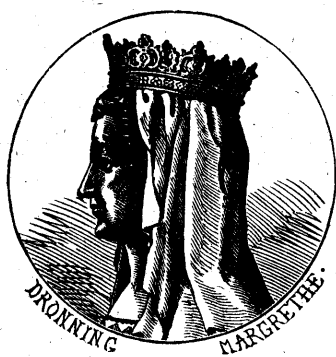

Kvinden og Samfundet

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund.

Nr. 41.

Kontor: Nørregade 33, St.

9. Oktober 1900.

Udgaar hver Tirsdag.

16. Aarg.

Koster 50 Øre + Postpenge Kvartalet. Enkelte Numre 5 Øre.

Mary Steen,

Kongel. Hoffotograf.

Amagertorv 4, 3.

De Kredse, som endnu ikke have betalt Bidrag til Fælleskassen for indeværende Aar, bedes venligst sende det til Kassereren, Frida Schmidt, St. Knudsgade 24, Odense, i Løbet af Oktober Maaned.

Annoncer

til „Kvinden og Samfundet“ bedes sendt under Adresse: Ekspeditionen, Nørregade 33.

Klager over Uregelmæssighed i Forsendelsen bedes stillet skriftligt til Postvæsenet — hjælper dette ikke, da til Bladets Kontor.

Manuskripter, der indleveres til „Kvinden og Samfundet“, maa til Efterretning for Redaktionen være forsynede med Navn og Adresse. Til anonyme Skrivelser kan Red. ikke tage Hensyn.

Ellen Keys

livsaskadning och verksamhet som författarinna.

En undersökning af C. D. af Wirsén.
(Norstedt og Sønners Forlag).

Vi husker alle den Opsigt, som Ellen Keys Foredrag om „Misbrugt Kvindekraft“ vakte. Hun blev jo betragtet som Anfører for Fremskridtspartiet indenfor Kvindebevægelsen. Naar man indbød hende til at tale ved den Udstilling, der skulde vise, hvad Kvindefrigørelsen havde formaaet at udrette, var det sikkerlig i Forventning om i hendes vægtige Ord at finde en Støtte for fortsat Virksomhed. I Stedet fik, som vi ved, Kvindebevægelsen et Slag i Ansigtet og et ganske drøjt Slag endda. Man fik rent ud at vide, at man burde pakke sammen og alle som en vende tilbage til Hjemmets Kødgryder, fordi — fordi man duede ikke til andet.

I Sverrig, hvor samme Foredrag holdtes paa forskellige Steder, vakte det en Storm af Uvilje fra Kvindesagens Venner og i det hele taget et

Tandlæge

Frøken Anna F. Hansen,
Frederiksborggade 34.

vældigt Røre. Der udkom saa det ene Protestschrift efter det andet.

Siden den Tid har Ellen Keys Forfatterskab gennemgaaet en mærkelig Udvikling: fra denne i Grunden meget reaktionære Paastand, at Kvinden er alt ved Manden og intet for sig selv, og at alt hvad Kvinder uden for dette ene kan vie sit Liv til, kun er spildt Kraft, er hun Skridt for Skridt naaet hen til at forfægte de mest yderliggaaende Teorier.

Da hun fremstiller sine Paastande med megen Pretention, og da hun især blandt Ungdommen har en kritisk beundrende Skare Tilhørere, er der Tid efter anden fra hendes kvindelige Modstanderes Side fremkommet Protester.

I disse Dage er det en Mand, der paa Kvindekønnets Vegne træder i Skranken imod Frk. Key for at veje hendes Livsanskuelses og Forfatterskabs Værd. Det er den fremragende Kritiker, Digteren C. D. af Wirsén. Han har grundigt gennemgaaet alle hendes Skrifter, undersøgt dem med den akademisk dannede Mands Lærdom og fremstillet Undersøgelsens Resultater i et lille Skrift, der bærer ovenstaaende Titel.

Vi skal i Korthed gøre Rede derfor og saa meget som muligt med hendes egne Ord fremstille Ellen Keys Lære.

Ellen Key hævder, siger Forf., at Kvindens og Mandens Sjæleliv i Grunden er forskelligt; thi med den fysiske Kønsforskel er forenet en psykisk Forskel, der aldrig kan udjævnes. Der er ogsaa i deres Arbejdsmaade og med Hensyn til Udholdenheden en Forskel. Det er derfor ikke godt, at Piger og Dreuge opdrages ens. Kvindens egentlig Virkefelt er i Hjemmet, og der vil hun bedst kunne udfylde sin Bestemmelse. Ellen K. protesterer derfor imod den Emancipation, der vil gøre Kvinden fuldt ud lige-stillet med Manden.

Forf. er i meget enig med Ellen K. men paapeger dog en Faktor, man ikke har Ret til at lade ude af Syne: den ugifte Kvinde, hvis Krav paa et Virkefelt udenfor Hjemmet er fuldt berettiget. Ikke heller vil Forf. indrømme Rigtigheden af Ellen K.s Iagttagelse, i Følge hvilken Væsensforskellen mellem Mand og Kvinde bestaar i en Slags „Vildhed“, der skulde være

Tandlæge

Fru Tofte-Siesbye,
Amagertorv 31.

Kvindenaturens særlige Kendemærke. Denne Vildhed refererer sig særlig til hendes Væsens Naturside. Fremfor alt priser Ellen K. hos Kvinden „den mægtige, glødrøde, Lidenskabs Luer“, den „store Hensynsløshed“ og ved Siden at den store Kærlighed „det store Had“. For at bevare denne Vildhed maa Kvinden vogte sig for „for meget at dydbesaa sit Væsens Natteside“. (Er da den Fare virkelig saa stor? spørger Forf. lunt).

„Det vilde være meget berettiget, om Litteraturen i Naturens Navn drog til Kamp imod den hyperidealistiske Retning, der betragter Hjærtets Kærlighed som noget højt, Sansernes Kærlighed som noget lavt“, imod disse „Sædelighedsvirere“, der arbejder paa at undertrykke Sanserne. (Er den dog ikke meget sjælden den Hyperidealisme? Sikkerlig behøves ikke Frk. K.s Opfordring for at Mand og Kvinde nu som altid skal forene sig: Sjæl og Legeme).

Den seksuelle Erotik er ifølge Ellen K. „det centrale“ i Livet: uden „den store erotiske Oplevelse“ er Livet intet. I „Tankebilleder“ tales om to elskende, „der rødmer af Skaberfryd, og naar de brister, brister de med et klingende Salighedens Suk, som den altfor haardt spændte Streng“. Sammesteds udtales Frygt for, at for megen Aandelighed, for lidt Lidenskab i Samlivet mellem Mand og Kvinde vil lede „enten til Slægtens frivillige Uddøen eller til en obligatorisk Menneskefabrikation“. (En modbydelig Tanke!)

Fremtidens Kvinde vil blive skønnere og vil bevare sin Ungdomslængere end Nutidens (hvordan ved man egentlig det?). Hendes „religiøse Kultus vil bestaa i at skabe Livets Salighed.“ Hun skal blive kysk, „fordi hun er lidenskabelig“. Hun skal sejre „ved sit Overmod“. (Fremtidens Kvinde vil altsaa blive meget lidt indtagende trods sin Skønhed for os Mænd da i hvert Fald!)

Ellen K. betoner stærkt det sanselige Moment i Kærligheden. Lidensskaben bliver det eneste, der helliger Samlivet imellem Mand og Kvinde, og da ingen kan bære Ansvar for sine Følelser, bør intet Troskabsløfte aflægges. Mand og Kvinde bør forene sig frit, og kun saalænge Lidensskaben vedvarer, er Forbindelsen sædelig. Og den er usædelig og maa

Toni Christensen

Hjemmelavet Konfekt.

Spise- og Kogechokolade,
Kakao m. m.

Lykkesholms Alle 1 A, St.

Telefon 18311.

Varerne bringes overalt.

ophøre, selv om den ene Part hænger ved den anden. For den Lidelse, som den flygtige Part herved kommer til at tilføje den anden, har Ellen K. ingen Forstaaelse. Den forladte „vil komme til at føle samme Resignation overfor det uundgaaelige, som om Genstanden var bortreven af Døden“. Visse Naturer vil da tit faa Lejlighed til at fremkalde en lignende Resignation, thi paa Naturen maa der ikke lægges Baand. „For visse Naturer er Troskab saa uendelig vanskelig, at de tit drives til at elske en ny Genstand. Dette har sin dybe, psykologiske Grund deri, at de atter og atter paa ny gennemlever den Livsberuselse, den Fryd af alle friglorte Kræfter, som erotisk Lykke skænker“.

Den forladte Kvinde (det bliver vel i Reglen hende, det gaar ud over) maa trøste sig med Moderskabet. „En udviklet Kvinde bør frit give sig hen i Kærlighed, og det er ikke at betragte som Letsindighed, naar hun vælger Moderskabet udenfor Ægteskabet“. Til Moderligheden bør Kvinden vende tilbage fra sine Emancipationsudskejelser.

Og Børnene?

Den fri Kærligheds Apostle tænker slet ikke eller meget lidt paa Børnene. Disses Stilling maa jo blive meget vanskelig, naar Hjemmet hviler paa saa usikker en Grund, at dets Bestaaen ene og alene er afhængigt af den ene Parts sanselige Indskydelser. Ellen K. er heller ikke gaaet nærmere ind paa den Side af Sagen; hun henkaster blot, at Moderen i et vist Tidsrum maa kunne paaregne pekuniær Støtte fra Staten. At det kan være Moderen, der følger sine sanselige Indskydelser og forlader Mand og Børn, synes ikke at være forudsat.

Den fri Kærlighed synes nærmest for Ellen K. at være en Indrømmelse til Mandens sanselige Drifter.

(Fortsættes).

Kvindelig Læseforening.

Den 1ste Oktober aabnedes Foreningens ny Lokaler, Amagertorv 6, tæt ved Siden af de gamle. Samme